

Dolenjski list

Glasilno Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II, — Stev. 26 NOVO MESTO, 29. junija 1951 Izhaja tedensko

»Osvobodilna fronta ni bila ustanovljena v evropskem zatišju in tudi ne za delo v mirnem, urejenem svetu. Ne, ustanovljena je bila v najbolj kritičnem trenutku vse naše zgodovine in ne samo naše, in sicer za akcijo, za oborožen odpor proti okupatorju, za smotno tveganje, za žrtve, skratka za boj, za biti ali ne biti, za zmago in svobodo ali smrt. — Skratka, ustanovitev Osvobodilne fronte je bila po svoji smiselni važnosti in veličini edinstveno politično dejanje v vsej naši zgodovini, kar ko nec koncev dokazujejo tudi uspehi njenega dela...«
Josip Vidmar na otvoritvenem govoru III. kongresa OF Slovenije

Kočevska naglo spreminja svoje lice

Več kot 600 let so na pretežnem delu današnjega kočevskega okraja živeli Kočevjarji. Več kot 600 let je slovenska zemlja redila tujca, ki je imel tu vse pravice kot naš narod, velikokrat pa še večje. V usodnih dneh leta 1941 so ti ljudje pozabili, da so na slovenskem ozemlju, da jih naš narod nikdar ni sovražil. Najbolj zagrizeni kulturbundovci so v Kočevju razpravljali, kako bodo s slovenskimi glavami balinali po cestah. Toda zgodovina je šla svojo pot. Kočevjarji so odšli v »obljubljeno deželo«, ki pa je bila spet prav tako slovenska, kočevsko ozemlje pa je postalo važno oporišče narodnoosvobodilnega pokreta. Prvo osvobojeno ozemlje je bilo na Kočevskem; tam so se zbirale partizanske enote, tam je bil Izvršni odbor OF. Prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda je zasedal v Kočevju. Besni fašistični okupator je v večkratnih ofenzivnih sunkih prodiral na Kočevsko, hoteč za vsako ceno uničiti narodnoosvobodilno gibanje. Pri teh napadih je požgal veliko večino kočevskih vasi.

Mesto Kočevje je bilo med vsemi slovenskimi mesti najbolj poškodovano med vojno. Le malo stavb je ostalo celih, večji del mesta pa je bil porušen od bombnih napadov in večkratnih borb.

V šestih letih po osvoboditvi pa je Kočevska skoraj popolnoma spremenila lice. V prej zapuščenih in požganih vaseh se razvijajo največja državna posestva; prve obdelovalne zadržave na Dolenjskem so se razvile prav na Kočevskem. V mestu Kočevju se razvija lesna in tekstilna industrija, rudnik in pod.

Na Mlaki pri Kočevju je eno največjih živinorejskih državnih posestev. Velike črede goved sive montafonske pasme se naglo večajo. Okrog direktije posestva je zrasla že cela vas. Slična posestva so v Kočevski reki, Stalcarjih, Koprivniku, Knežji lipi, Mozlju in drugod. Prav tako kot državno posestvo na Mlaki se je v neposredni bližini razvila lesna industrija, ki se še vedno širi. Med vojno požgana tekstilna tovarna je obnovljena in dela v večjem obsegu kot pred vojno. Zavedni kočevski rudarji iz dneva v dan povečujejo napore, da bi dali naši industriji čim več premoga. Kmečke delovne zadržave na Kočevskem — posebno zadržava v Livoldu — so med največjimi na Dolenjskem.

Enako kot podeželje spreminja lice tudi samo mesto Kočevje. Mestni ljudski odbor v Kočevju si resno prizadeva, da bi mesto preuredil v prikupno podeželsko mesto in priznati je treba, da je že veliko narejenega. Tam, kjer je po vojni v središču mesta stal nepregleden kup ruševin, je danes lepo urejen park. Na tržnem prostoru je postavljena zaprta tržna lopa, česar še nima nobeno mesto na Dolenjskem. Večina poškodovanih stavb je obnovljenih, veliko tudi zgrajenih na novo. Zgodovinski dom »Jožeta Šeška«, v katerem je zasedal prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda od 1. do 3. oktobra 1943, je danes ves prenovljen in dozidan. Prav v zadnjem času načrtno obnavljajo še preostale poškodovane stavbe v mestu. Po zgledu Črnomlja in Novega mesta pripravljajo tudi v Kočevju tlakovanje ceste. Sodeč po doslej izvršenem delu pri tem ne bodo zadnji. Sedaj delajo tudi na ureditvi kopaljšča.

Nekaj pa kviri izgled Kočevja — kup ruševin starega fevdalnega gradu sredi mesta. Res so že velik del teh ruševin odstranili, toda še vedno jih je za nekaj tovornih vlakov. Tu čaka frontovce in druge prostovoljce v Kočevju obilo dela. Potrebno bi bilo tudi pri tem delo krepko zavahati krampe in lopate in še ta poslednji madež odstraniti iz mesta.

Pripravlja se tlakovanje ceste skozi mesto. To je nujno potrebno, kajti ceste so v kočevskem okraju gotovo med najslabšimi. Soferji pripovedujejo, da se občutno pozna meja med grospejskim in kočevskim okrajem prav na cestah.

Kdor je poznal Kočevsko pred vojno, hodil po njej med vojno in bi sedaj po šestih letih spet prišel tja, bo moral priznati, da so se tu zgodile velike spremembe. Te spremembe pa so odraz skupnih naporov ljudske oblasti in delovnih ljudi kočevskega okraja in predstavljajo pomemben korak naprej v socializem.

Pripravimo se na vseljudski praznik naše vstaje

22. julija 1941 so organizirane partizanske enote v Sloveniji prvič v večjem obsegu in po naprej pripravljenem enotnem načrtu naskočile fašistične okupatorje ter vnesle v njihove vrste strah in zmedo. Desetletnica zgodovinskega dneva bo letos prvič praznovana kot nov državni praznik Ljudske republike Slovenije.

Priprave za dostojno in kar najbolj veličastno proslavljanje 22. julija so v nekaterih okrajih v polnem teku. Tako so v novomeškem okraju ustanovili okrajno tekmovalno komisijo, ki bo sicer skrbela predvsem za čim boljši potek šestmesečnega tekmovanja na čast 10. obletnice ustanovitve JA, zajemala pa bo tudi priprave za 22. julij. Glavni delež priprav pada na borbeno organizacijo Zveze borcev. Tako so bile v preteklih tednih vse naloge izvenarmadne vzgoje že prenesene na krajevne Zveze borcev. Delo strelskih družin se je poživilo. Delegati plenuma ZB so na zadnjem sestanku razpravljali o oblikah proslave 22. julija. Sleherni vas na Dolenjskem naj bi na predvečer velikega dneva zakurila kresove, 22. julija pa bodo organizacije ZB pripravile izlete v partizanske kraje. Proslave 22. julija bodo združene s številnimi kulturnimi prireditvami, na katerih bodo nastopali stari partizani in aktivisti. V Novem mestu bodo pripravljene svečane proslave z glavno akademijo, na Krki pa naj bi bila v povezavi s fizikalnimi organizacijami prirejena »Beneška noč z veslaškimi tekmami. Predvojaška vzgoja bo 22. julija priredila več manevrov skupno z motoristi in pod. Povsod

bodo krajevne Zveze borcev skupno s prostovoljnimi delavci in množičnimi organizacijami poskrbele za ureditev sporeda, ki ga v teh dneh sestavljajo. Partizanske tradicije Dolenjske morajo ob 22. juliju, našem državnem prazniku upora in vstaje proti okupatorjem, zaživeti v vsem svojem edinstvenem zgodovinskem pomenu.

Vneto se pripravljajo na proslave 22. julija tudi v kočevskem okraju. Vse krajevne organizacije ZB bodo imele partizanske pohode v razne znamenite kraje. Člani Zveze borcev bodo odšli n. pr. na Pugled, Jelenov žleb, Travno goro, Podpresko, Brezo, Stružnico, Papeže in na Rog. Na predvečer 22. julija bodo povsod svečane prireditve, na mnogih krajih pa bodo kurili kresove. Odkritih bo več spominskih plošč, med temi ena tudi na Pugledu, kjer je bil v aprilu 1943. leta zgodovinski sestanek aktivistov OF.

Zveza borcev v kočevskem okraju bo do 22. julija okrepila svoje vrste. Njena dosedanja šibkost je ozkost v organizaciji. Pre-

bivalstvo kočevskega okraja je z malimi izjemami v celoti sodelovalo v narodnoosvobodilni vojni, zato je številka 400 članov Zveze borcev odlično preizkušnja. Članstva v vrstah ZB je v zadnjem času vedno več, do 22. julija pa naj privede tekmovanje na čast 10. obletnice našega upora v vrste ZB vse, ki imajo pogoje za sprejem.

Ko v teh dneh krajevne Zveze borcev v vseh krajih Dolenjske sestavljajo spode prireditev in partizanskih pohodov za 22. julij, vabijo k sodelovanju prestavnike in članke vseh množičnih organizacij. Državni praznik naše ljudske republike mora biti manifestacija našega ljudstva, ki bo tudi tokrat v bratski povezanosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi povedalo celemu svetu, da smo iz vsega srca za mir, da pa pridobitev naše ljudske revolucije in partizanske vojske ne mislimo odstopiti za ničesar na svetu. Proslave 22. julija bodo novo potrdilo, da nam je najdražja na svetu svoboda, najsvetejša pa ljubezen do domovine.

PRED 22. JULIJEM

Odlikovani prosvetni delavci

Na konferenci upraviteljev osnovnih šol in ravnateljstev gimnazij je 18. junija predsednik okrajnega izvršnega ljudskega odbora Novo mesto Viktor Zupancič podelil najzastojnejšim prosvetnim delavcem novomeškega okraja, odklikovanja ki jih jim je priznal Prezidijski ljudski skupščine FLRJ. Odklikovani so bili: z Redom dela III. stopnje Gregorc Dragotin, ravnatelj nižje gimnazije

v Dolenjskih Toplicah, z Medaljo dela pa Novak Fanci, šolska upraviteljska v Stopičah, in Kranjc Rudolf, profesor v Novem mestu.

Tovariš Gregorc slušbuje že 47 let na šoli. Njegovo delo ni posvečeno samo stroki, saj vsa leta aktivno dela tudi na ljudskoprosvetnem polju. Za svoje napredno delo je bil v stari Jugoslaviji preganjan in grdo odvečan, kar pa ga ni zlomilo. Se vedno je vnet kulturno-prosvetni delavec. — Tovarišica Novakova, ki že vrsto let uspešno slušbuje v Stopičah pod Gorjanci, je znala s svojim delom pridobiti zaupanje ljudstva podgorskih vasi. Zdej se je z vso vneto posvetila gradnji nove velike šole v Stopičah, ki bo ponos Podgorja. — Tovariš profesor Kranjc je med najstarejšimi profesorji in vzgojitelji na Dolenjskem. Navzlic svojim letom je izredno marljiv in neutrujen prosvetni delavec, priljubljen pedagog in velik prijatelj mladine.

Odklikovancem čestitajo k visokemu priznanju vsi prosvetni delavci in prijatelji ter jim želijo še mnogo srečnih in uspešnih let!

„Nismo dolžni, da vam dajemo podatke...“

Tako je pojasnil 15. junija našemu uredništvu vodja novomeške podružnice »Opada«, podjetja za promet z odpadki, ko nam je po telefonu povedal, da bomo morali še nekaj časa počakati na podatke, za katere smo jih prosili 11. junija. Res je, »Odpadki ni dolžan dati podatkov, koliko je zbral tega ali onega materiala v naših okrajih; noben zakon tega ne predpisuje, nobena uredba ne zahteva od vodstva podjetja, da bi to moralo storiti. Običaj pa je, da se uredništva listov in novinarji obračajo na naša podjetja, za podatke. Naslednji dan smo vendarle dobili dopis števil 221 iz katerega posnemamo, da je Teden zbiranja odpadkov v novomeškem okraju uspel, v okrajih Trebnje, Črnomelj in Kočevje pa po do takrat zbranih podatkih akcija zbiranja odpadkov še ni bila uspešna.

»Akcija je v celoti dosegla svoj pravi namen, to je — dala je pobudo za redno množično zbiranje odpadkov skozi vse leto.« Tako pravi poročilo novomeške podružnice Odpada. Poglejmo, kaj so zbrale organizacije in kmetijske zadržave v novomeškem okraju. Le za tega namreč delno velja prejšnja Odpadova ugotovitev.

Med najdelavnějšími zbiralci so bili pionirji na Dvoru v Suhi krajini. V nekaj dneh so zbrali 7578 kg starega železa, 925 kg litine, 32 kg aluminija in medenine, 48 kg kosti, 21 kg stekla in 66 kg krp. Kmetijska zadržava v Zužemberku je odkupila blizu

1000 kg starega železa. Pionirji v Uršnih sešitih so zbrali 2706 kg železa, v St. Petru 970 kg, v Smarjeti 1000 kg, v Skočjanu skoraj 1500 kg, Pionirji v Smihelu so zbrali 500 kg železa, 100 kg stekla, 150 kg kosti in 50 kg krp, v Podgradu pa so oddali pionirji 150 kg železa in 75 kg stekla. V Novem mestu so oddali pionirji 2564 kg železa, nekaj stekla, kosti, krp in starega papirja.

Slabo je skrbela za odkup odpadkov kmetijska zadržava v Hinjah.

»Uspehi bi bili lahko povsod mnogo večji, če bi vodstva frontnih in ostalih množičnih organizacij pokazala vsaj trohico zanimanja za zbiranje odpadkov.« Tako pravijo poslovojni vodje mnogih kmetijskih zadržav — in bo kar držalo. Kar so dosegle šole, to je bilo dobro; ostali pa so v tednu zbiranja odpadkov kaj malo pripomogli k uspehom.

Zbiranje odpadkov v okrajih Trebnje, Črnomelj in Kočevje pa ni bilo na zadovoljivi višini. »Opada« v Novem mestu nima podatkov, koliko so dejansko zbrale kmetijske zadržave in podružnice okrajnih magazinov v teh krajih. Poročila govore o skromnih količinah, ki jih skoraj ni vredno omenjati. Morda so biti tu in tam doseženi tudi lepi uspehi, vendar pa ni o tem poročil.

Teden zbiranja odpadkov je za nami, pred nami pa je dolžnost do skupnosti, da vpeljemo zbiranje odpadkov kot stalno delo.

Koliko podobnih »pokopališč odpadkov, starega železa, posode, papirja, stekla in cunj je še po Dolenjskem? V Tednu zbiranja odpadkov jih marsikje še niso odkrivali. Poskrbimo, da se odstranijo taki dokazi malomarnosti naših odnosov do razvijajoče se industrije, ki potrebuje vedno več surovin in odpadnega, še uporabnega materiala.

ODPADKE ZA INDUSTRIJO zbirajo najboljše države na svetu! Ne zamejimo zato koristnih odpadkov — doma so nam v napoto, industrija pa nam bo izdelala iz njih marsikaj, česar nam še vedno primanjkuje.

Fronta v Kočevju pozdravlja resolucijo Izvršnega odbora OF Slovenije

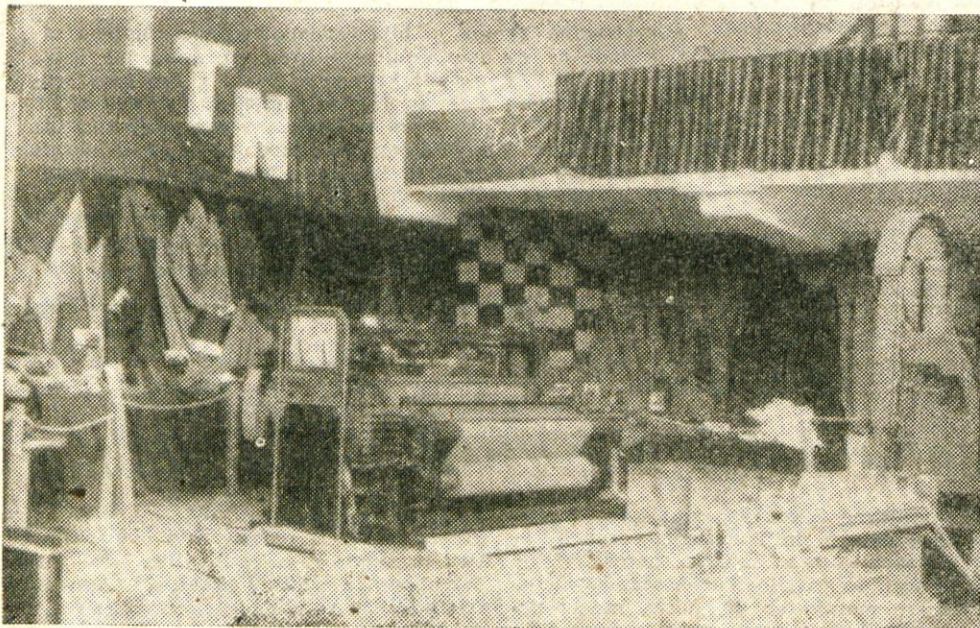
14. junija je bila v Kočevju seja okrajnega odbora OF. Člani odbora so ob tej priliki pregledali delo in aktivnost posameznih frontnih organizacij na Kočevskem. Podrobno je bilo obdelano vprašanje budnosti frontnih organizacij napram sovražnim poizkusom reakcionarnih ostankov, ki skušajo vnašati v naše vrste nered, govorijo o povratku na »stara« in o popuščenju ljudske oblasti. Budnost in odločnost proti notranjim sovražnikom, ki jo je poudarila resolucija Izvršnega odbora OF, bo doslej v vrstah frontnih organizacij še čvrstejša.

Člani odbora so poročali, kakšnih načinov dela se poslužuje reakcija v posameznih primerih, da bi odtegnila ljudstvo od Osvobodilne fronte. S primeri iz nekaterih krajev so člani odbora povedali kako se ponekod poslužujejo duhovniki tudi spovednic za odtegotavanje ljudstva od načel Osvobodilne fronte.

Po podrobnem razpravljanju o stanju posameznih krajev so bili sprejeti sklepi za nadaljnje delo frontnih organizacij na terenu. Poudarek je dan zlasti političnemu delu, ne-nehnemu tolmačenju novih ukrepov naše oblasti, poglavljanju ljudske demokracije, zlasti pa borbi proti reakciji, ki se bo tudi v bodoče posluževala raznih načinov in oblik rovarjenja proti ljudski oblasti in svobodi našega ljudstva. Člani odbora so sklepe soglasno sprejeli.

L. I.

Veliko zanimanje za prvi gospodarski sejem v Novem mestu

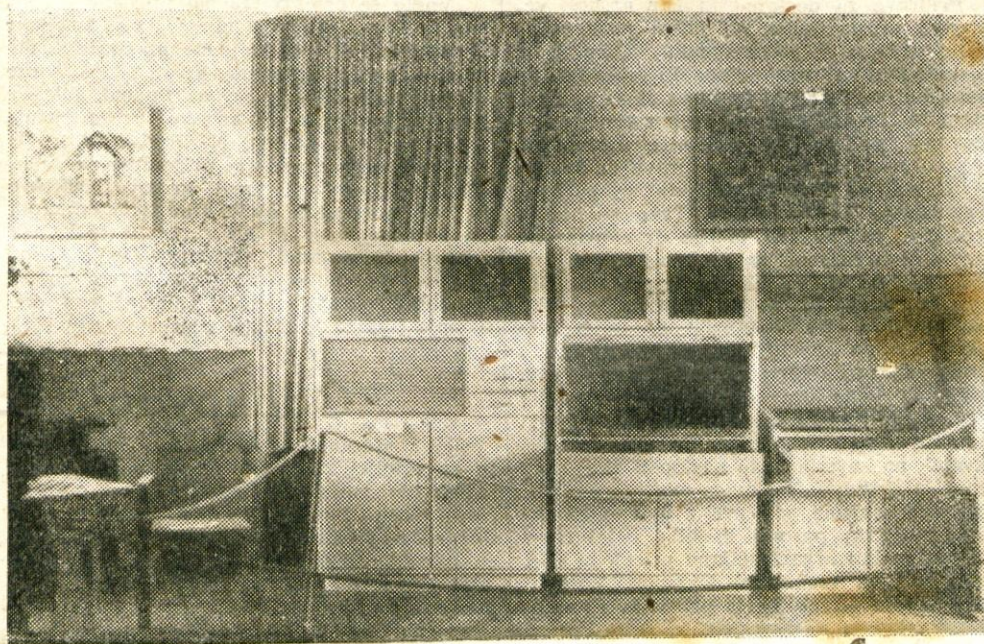
Tekstilna tovarna bo razstavljala tudi letos nove vzorce blaga iz domačih surovin

Iz dneva v dan raste zanimanje za novo-meški gospodarski sejem, ki bo, kot je bilo že objavljeno, od 30. junija do 9. julija t. l. Z do 15. junija se je prijaviilo 80 proizvajalcev vseh treh sektorjev, ki bodo na sejmu nudili v prodajo svoje najboljše izdelke. Sejem bo v osnovni šoli, ker pa je prijaviteljev mnogo, bodo tudi na dvorišču uredili paviljone. Poleg industrijskih in obrtnih izdelkov bodo na sejmišču lepo urejene trgovine okrajnega magazina, okrajne zveze kmetijskih združenj in zadružnega sklada. Trgovine se bodo kosale med seboj, katera bo nudila boljše izbire blaga in po ugodnejših cenah. Prav tako se bodo kosala med seboj gostinska podjetja privatnega in državnega sektorja. Dobre kapljice, pripravljene nalašč za sejem, in okusnega prigrizka ne bo manjkalo. Tudi okrajno medzadružno trgovsko podjetje bo postavilo svoj paviljon, kjer bodo prodajali češnje in drugo zgodno sadje.

Vsak večer bo na zabavnem prostoru ob šoli pester kulturni ali pa zabavni spored. Režiserji programa držijo še vse v tajnosti, ker nameravajo presenetiti obiskovalce, vendar pa smo zvedeli, da bodo dva večera predstave »Kovačevega študenta«, valčkov večer in še marsikaj zanimivega.

V času sejma bodo preko zvočnika zanimiva kratka gospodarska predavanja kot n. pr. Kolobarjenje v kmetijstvu; največji škodljivci rastlin; seme v kmetijski proizvodnji; opešanost žitne produkcije in izrojevanje žit; odbira in vzgoja živine; obdelava zemlje, plitvo in globoko oranje; povečanje proizvodnje krme; proizvodnja zelenjave; prečiščenje; mi v vinarstvu in sadjarstvu; vzgoja rož, cvetje na vrtu in v vazi, rezanje rož, okrasitev doma.

Ne pozabite obiskati najvažnejše letošnje gospodarske prireditve novomeškega okraja!

Najrazličnejše pohištvo za dom, urad in delavnico bo v ospredju zanimanja obiskovalcev razstave

ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Odboru za zgraditev kulturnega doma v Trstu so poslali svoje prispevke naslednji kolektivni in sindikati:

Javno tožilstvo Novo mesto 1000 din, sindikat opekarnar Zalog 1200 din, Vaški odbor OF Stopiče 300 din, Kulturno umetniško društvo v Stopičah 200 din, sindikat Industrije perila Novo mesto 1165 din, sin. podr. Gozd-

nega gospodarstva Novo mesto 2115 din. Ekonomska srednja šola Novo mesto 1574 din, sindik. podružnica Kurilnice Novo mesto 1000 din, osnovna šola Skočjan 840 din in osnovna šola v Zameškem 300 din.

Med prvimi, ki so v kočevskem okraju začeli zbirati prispevke za postavitev novega kulturnega doma naših bratov v Trstu, so bili uslužbeni okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Zbrali so že 8000 din. Organizacija Zveze borcev Mozelj je nakazala te dni 650 din.

Posnemanja vreden je sklep kulturno umetniških društev v Kočevju, Ribnici, Loškem potoku in Sodražici, da bodo priredila več prireditev, katerih čisti dobiček bo namenjen za kulturni dom v Trstu. V Kočevju je prevzela zbiranje prispevkov mladinska organizacija.

Ali so žužemberške njive zavarovane pred koloradskim hroščem?

Vsako leto nam preti na krompirjevih nasadih okužba po koloradskem hrošču, nevarnem škodljivcu, ki obkoda krompirjevo od stebel. Posebno letos, ko je okužba v primorskih krajih že zelo razširjena, je resna nevarnost, da se bo hrošč preselil v notranjost Slovenije.

Veliko je še kmetov, ki pravijo: — Kaj je treba pregledovati njive! Saj pri nas hrošča ni!

Pred kratkim smo brali v Ljudski pravici, kako se je ta škodljivec razširil v Vrh-

DO 15. JUNIJA V NOVO-MESKEM OKRAJU ODKUPLJENIH VE 24.000 KG ZELISČ

Tudi letos je odkup zdravih zelisč v novomeškem okraju dobro organiziran in vse kaže, da bo uspeh odkupa še večji kot lani. Ze do 15. junija so kmetijske zadruge odkupile od nabiralcev preko 24.000 kg različnih zdravih zelisč v vrednosti nad polmilion dolarjev. Med odkupljenimi količinami je na prvem mestu lubje krhljice v količini 13.152 kg, potem hrastov mah 8776 kg, listje koprive 645 kg, glogovi vršički 2011 kg, glogovo cvetje 164 kg, sladke koreninice 385 kg, cvetje črnega trna 224 kg, robidovo listje 193 kg, listje jagode 202 kg, cvetje vijolice 108 kg in še nekaj količin drugih zelisč.

Zdaj je najboljši čas za nabiranje lipovega cvetja in bezgovega cvetja. Cene so zelo ugodne. Za lepo posušeno lipovo cvetje se bo plačalo okrog 250 din za kg, za bezgovo cvetje pa okrog 140 din za kg.

Koloradski hrošč je izdal malomarnost Vrhopoljčanov

Petletna borba proti koloradskemu hrošču ki je znana vsem ljudem v Sloveniji, je bila učinkovita samo zaradi organiziranega sodelovanja vseh ljudi pod vodstvom množičnih organizacij in upravnega aparata. Kjer koli se je koloradski hrošč pojavil, smo izvajali stroge ukrepe: vsakodnevne preglede, kemijska sredstva in ponovne saditve krompirja na istih površinah. Pri takem načinu dela so bili doseženi zelo zadovoljivi uspehi. V okraju Novo mesto, ki je bil v letu 1948 okužen v 18 KLO je bilo v letu 1950 okuženih samo še 7 parcel v 1 KLO. Kazalo je, da bo v letošnjem letu možno zatreti koloradskega hrošča z vestnimi pregledi in s takojšnjim uničenjem morebitnih okužb.

Zatiranje koloradskega hrošča pa se je sedaj bistveno spremenilo, ker so bile odkrite v vasi G. Vrhopolje v KLO Smarje zelo močne okužbe.

Ze pri pregledu 3. junija je bila ugotovljena okužba na 3 parcelah, posamezniki pa so hrošča našli že prej. KLO do srede sploh ni javil okužbe in jo je prijavil šele, ko je poverjenstvo na OLO zvedelo za okužbo po drugih osebah. Tudi v tem času niso nicesar pokrenili za temeljite preglede ostalih parcel. V istem tednu je bila ugotovljena okužba že na 16 njivah in je bilo najdenih nad 200 hroščev in nekaj tisoč ličink. Koliko so hroščev našli kmetje sami in jih uničili, ni

znano. Cim je nastopilo ugodno vreme, se je pričelo za prševanjem s pantakanom in škropljenju z arzenskimi sredstvi. Učinkovito delo s kemijskimi sredstvi je kmetovalce prepričalo, da se le na ta način lahko uspešno zatroje večje okužbe. Zaprševanje s pantakanom in škropljenju z arzenskimi sredstvi se bo ponavljalo med letom.

Iz močne okužbe je bilo takoj razvidno, da je bila v neposredni bližini že stara okužba, kar so tudi potrdili posamezniki, vendar brez določenih podatkov. Gorišek Janez iz G. Vrhopolja je priznal, da je imel že lansko leto okuženo njivo in da najdbe ni prijavil. Ta njegova »nevednost« in malomarnost ostalih neimenovanih krivcev bo stala težke tisočake za nabavo kemičnih sredstev, prebivalci pa bodo morali v letošnjem letu žrtvovati na tisoče ur pri dnevnih pregledih krompirišč. Ce bi bila okužba prijavljena že v lanskem letu, bi bil hrošč ali že zatrt ali pa bi bila okužba zelo omejena. Letos pa je okužba zajela že velike površine. Kaj zaslužijo ti »nevedneži«, presodite sami! Kazen, ki jo bodo za to prejeli, ne odtehta niti malo izdatkov in truda, ki bo moral biti vložen za omejitve in uničenje koloradskega hrošča. Kaj je v preteklem letu delal krajevni aktiv za zatiranje koloradskega hrošča? Kaj je delal vaški vodja Bratkovič, ki je po izjavah kmetovalcev odkril v preteklem letu na svoji najvi koloradskega hrošča?

V novomeškem okraju pa je še več krajev, ki so v malomarnosti podobni Vrhopolju. Udeležba je pod povprečjem števila gospodarstev, poročila spravijo skupaj šele po 1 tednu, nekateri KLO kot Dclž, Prekopa, Smarjeta, Smihelj — N. m. in Zbure pa pregledov do 4. VI. niso izvršili, ker je bil dež ali dopoldan ali popoldan. Dež je kriv slabega uspeha in če bo dež vedno ob nedeljah, pa čeprav samo nekaj kapljic, bo že dober izgovor za njihovo malomarnost in lenobo.

Odkrite okužbe so dokazale, kako se mašuje malomarnost in prikrivanje hrošča. Kmetovalci tudi lahko vidijo, da je prikrivanje v škodo njim samim, ker nihče ne bo kaznovan, če prijavi najdbo hrošča, pač pa bo kaznovan vsakdo, ki najdbo taji. Od odkritih okužb je ogrožen ves okoliš St. Jerneja in je zadnji čas, da postanejo množični pregledi kakovostni, ne pa sprehodi po njivah, katerih se udeležijo za vsako hišo 1 zastopnik ali pa še ta ne.

Dolžnost KLO in frohntnih organizacij je, da vprašanje množičnih pregledov krompirišč zaostre. Gospodarska škoda, ki grozi krompiriščem in ogromni denarni izdatki, ki jih za to iztraja naša oblast, nam narekujejo, da moramo biti tu neizprosni. Vsakdo, ki se pregledov ne udeležuje, ki se iz pregledov norčuje z raznimi opazkami, zasluži najstrožjo kazno. Tudi primeri v KLO Smarjeta, Smarj, Toplice, kjer posamezniki nočejo prevzeti dela kot vaški vodje, so nerazumljivi. Dolžnost krajevnih vodij in vseh poštenih kmetovalcev je, da prijavijo vse one, ki se pregledov nočejo udeleževati. Okrajni odbori bodo vse te ljudi strogo kaznovali in njihova imena tudi objavljali v Dolenjskem listu.

Množični pregledi krompirišč bodo letos v sledečih nedeljah: 1. julija, 15. julija, 29. julija, 12. avgusta, 26. avgusta in 9. septembra.

V primeru, da je na dan, ki je določen za množični pregled deževno vreme, se pregled preloži na naslednjo nedeljo. O. V.

ALI ZE ZBIRATE STAR PAPIR! Pri izdelovanju zavojnega papirja lahko zamenjamo 300/0 potrebne celuloze s starim papirjem! — 1000 kg celuloze nas stane 12.500 deviznih dinarjev!

Delo novomeškega Mestnega ljudskega odbora

(Poročilo na zborih volivcev v maju 1951) (Nadaljevanje)

Mestne nepremičnine in podjetja

Pod upravo mestnih nepremičnin je danes 32 zgradb z skupno 96 stanovanji, 228 sobami in 97 poslovnimi lokali. Skupna vrednost vseh zgradb je ocenjena na 32 milijonov dinarjev. Poleg navedenih zgradb je pod upravo nepremičnin 136,78 ha zemljišče, od teh 111 hektarjev gozdov, ostalo pa so njive, travniki, pašniki in parki.

Izvršni odbor in skupščina MLO sta sklenila, da se prestavi sedanje sejmišče na drug primeren prostor ob Ločenski cesti. Sejmišče se bo premaknilo iz higienskih in prometnih ozirov in so v teku priprave, da bo to čimprej narejeno.

Mestni odbor ima danes 35 podjetij, ki izvršujejo skupaj 29 strokov. V vseh podjetjih je zaposlenih 388 oseb, od teh 282 delavcev, 44 nameščencev in 62 vajencev. Med najvažnejšimi podjetji je industrija čevljev, industrija perila in tkalnice. Vsa podjetja dosega proizvodne in finančne planje. Industrija čevljev se bo letos razširila, ko bo mizarstvo podjetje šlo v poslopje bivše Seidlove lončarije ob Krki, ki bo obnovljeno. Za industrijo čevljev pa so predvideni novi stroji iz razpuščenih podjetij v Trzinu in Kranju. Mestno mizarstvo je v zadnjem času ustanovilo nov oddelek — za sodarstvo — tako da ima zdaj že 4 oddelke: mizarstvo, kolarstvo, tapetništvo in sodarstvo.

Pri mestni pekarni je letos predvideno, da se obnovi lokal za prodajo kruha. Podjetje lahko z novo postavljenjo pečjo krije dnevno potrošnjo kruha.

Mestna vrtnarija si je v letošnjem letu postavila na starem zemljišču za 30% večji proizvodni plan. Mestna vrtnarija bo letos oddajala svoje pridelke mestnemu trgovskemu podjetju za zelenjavo, dvakrat tedensko pa v Bršljinu neposredno potrošnikom.

Prevozištvo in ostala podjetja

S tem mesecem je prevzel upravniško delo tov. Kobler. Neurejenosti v podjetju so skoraj odpravljene. — Vsa ostala podjetja so manjša po obsegu, vendar pa so vsa rentabilna.

Mestna komunalna podjetja se še razvijajo in se bore s pomanjkanjem prostorov in tesnimi poslovnimi prostori. Tako je n. pr. javno kopališče v Domu ljudske prosvete za današnje potrebe mesta s svojimi 5 kabinami popolnoma nezadostno.

Kinopodjetje je v svojih predstavah stalno moteno, ker se dvorana mnogokrat odaja v druge namene. Potrebno je, da bi dobil kino lastno dvorano in bi s tem kril potrebo. Z gradnjo zadružnega doma v Bršljinu, posebno še, če bo uprava dobila kinoprojektor, bo tudi mestni kino v precejšnji meri razbremenjen.

Gostinska podjetja poslujejo dokaj zadovoljivo, saj so imela lani čez 6 milijonov dinarjev dobička. Predvsem pa imajo težave s finančnimi sredstvi za nakupovanje blaga. Kakor predvideva novi zakon za finančno poslovanje se bo tudi to izboljšalo in bodo imela podjetja lastne denarne sklade. Potrebno pa bi bilo, da se v gostinskih podjetjih še izboljša skrb za čistočo in postrežbo, ker zlasti ta ni na višini.

Trgovska podjetja

V osemmesečnem poslovanju so mestna podjetja s svojimi štirimi poslovalnicami dosegla zelo lepe uspehe, dvignila promet ter presegla sicer zelo visoko postavljen prometni plan. Potrošniki se doslej niso pritoževali glede postrežbe. Mestna mlekarja je v sklopu trgovskega podjetja. Prskrba z mlekom zaradi raznih težav še ni urejena tako, kakor bi to moralo biti. — Preskrba prebivalstva z zajamčeni predmeti poteka zlasti v zadnjem času zadovoljivo, saj so repi pred trgovinami skoraj odpravljene. Težave so z razdeljevanjem potrošniških kart, ker je vedno večji prirastek ljudi, ki spadajo v zajamčeno preskrbo, a številno kart pa je vedno enako. Iz pomoči CARE prejema 1600 najpotrebnejših potrošnikov nakaznice, vendar tudi tu ni šlo brez kritike. Zelimo, da bi volivci v diskusiji povedali, kako naj se karte v bodoče delijo.

Da je poslovanje mestnih podjetij uspešno, je predvsem zasloga upravnih odborov in poslovođij, ki delajo s požrtvovalnostjo in s tem gradijo močne temelje socialističnega gospodarstva v mestu.

Iz poročila je razvidno, da je Mestni ljudski odbor, posebno pa še njegov izvršni odbor, uspešno reševal razne naloge in da se že kažejo uspehi njegovega dela. V bodoče moramo v tesni povezanosti z volivci pravilno in pravočasno reševati naloge, ki stoje pred MLO. Prav tako pa tudi uresničevati vse tiste naloge, ki nam jih nakazuje naše oblastno in partijsko vodstvo, ki v nenehni gospodarski kritični borbi z zunanji in notranji sovražniki ne klone, temveč se odločno bori za neodvisnost, mir in delovnemu človeku primerno življenje v naši mladi socialistični domovini.

ST. PETER

Vse organizacije že imamo, le strelske družine ne moremo pripraviti k življenju.

V tednu zbiranja starega materiala se je učiteljstvo in OF precej potrudila, da se je zbralo precej odpadkov, še velike količine uporabnih odpadkov pa čakajo na rešitelja.

Kulturno-umetniško društvo je uprizorilo »Volkodlake«, igra je bila dobro obiskana in lepo zaigrana.

Prav tako pereče vprašanje je šentpeterski pevski zbor. Imamo nadvse dobre pevce, ki so pred leti dosegli na republiškem tekmovalstvu prvo mesto.

Pred kratkim smo imeli občni zbor Rdečega križa. Tov. Ana Florjančič je lepo povedala, kakšni so nameni te mednarodne organizacije.

MOKRONOG

SKUD Krmelj je dvakrat zaporedoma gostoval z veseligrig »Matiček se ženi«.

Gradnja združnega doma prav počasi napreduje. Za otvoritev so bili določeni že razni datumi, kakor pa kaže bomo šele v nekaj letih prišli do tako potrebne dvorane.

Pogosto se čujejo pritožbe, da mladina uničuje gnezda koristnih ptic, predvsem naših ljubkih pevcev.

Klatečih psov in mačk je vedno več. Lovci obetajo, da bodo po nalogu oblasti z njimi energično obračunali.

Novo ustanovljenemu planinskemu društvu obetajo nekateri skorajšnji neuspehi. Nekaterim namreč nikakor noče v glavo nameravana postavitev planinskega doma na Priči.

KMETIJSKA ZADRUGA V ZBURAH NA NOVI POTI

Precej časa je že minilo od obnega zbora kmetijske zadruge v Zburah, ki je bil dobro obiskan.

Na občnem zboru so člani izvolili nov upravni in nadzorni odbor, razgovarjali so se o ustanovitvi odsekov zadruge kot n. pr. o kreditnem, živinorejskem odseku in podobno.

Zadruga brez vodstva ni mogla biti. Na tretji seji je predlagal Taborski Karel, da bi stari odbor še naprej opravljaval svoje delo do rednega obnega zbora.

V razgovorih z odborom in poslovođkinjo zadruge sem ugotovil, da se je odkup mleka dvignil za sto odstotkov.

Z dobro voljo gre marsikaj. Zato velja tudi za kmetijsko zadruge v Zburah: kupujte in prodajajte blago, ustanovljajte združne odseke, pa bo zadruge uspešno gospodarila v korist vseh svojih članov!

STRELA GA JE UBILA POD ZVONIKOM

8. junija ob enajstih dopoldne je ubila strela 15-letnega Franca Primca iz Mačkoveca pri Dvoru, ko je pod zvonikom zvonil.

SEBICEN POSREDOVALEC

Krajevni ljudski odbor Sinji vrh v Beli krajini je naročil večjo količino sadnih dreves za posamezne kmete svojega območja.

Naročniki so bili razočarani nad takim razpečevanjem sadik. Režijo se nad nesramnostjo človeka, ki mu ne diši socializem in bi rad poceni zaslužil na račun drugih.

Ko je KLO vprašal na okraju, čemu so izročili nepoznanemu človeku sadike, so odgovorili uslužbenci, da se je Zalec sam ponudil za to delo in celo dejal, da je v upravnem odboru kmetijske zadruge.

KOSNJA JE TU

Suhokranjčani se spet pripravljajo na rejo volov-pitancev

Lanskoletna suša je skopo odmerila tudi že tako Suhu krajini delež živinske krme. Posledice so se poznale v krčenju števila glav goveje živine, brezvestni spekulant pa so navijali cene seno in drugih krmil do odrsruških višin.

Obilne padavine so temu letos naredile konce. Po senožitih in travnikih so zapele ostre kose, pod zajetnimi zamahi se vrste redi sočne trave.

Obilne padavine so temu letos naredile konce. Po senožitih in travnikih so zapele ostre kose, pod zajetnimi zamahi se vrste redi sočne trave.

OBIŠČITE

NOVOMEŠKI GOSPODARSKI SEJEM

Otvoritiev 30. junija 1951 popoldne, zaključek 9. julija 1951.

RAZSTAVA LOKALNE INDUSTRIJE IN OBRTI NOVOMEŠKEGA OKRAJA.

PROSTA PRODAJA izdelkov lokalne industrije in obrtnih delavnic državnega, združnega ter zasebnega sektorja.

Ob večerih zabavne in kulturne prireditve. Sodeluje novomeško gledališče, orkester in zabavni teater.

Razstava odprta vsak dan od 8. do 18. ure, zabavišče od 20. ure naprej.

NOGOMET

SD Krim — SD Krka 4:2 (2:1)

Prvenstvena mladinska nogometna tekma med moštvo mlajbranskega Krma in novomeške Krke v nedeljo ni pokazala posebno lepe igre.

Poštvovalen igralec odbojke pri »Krkii« je Marjan Simič. Fotoreporter ga je ujel v hipu, ko se pripravlja na učinkovit udarec, nasprotnik na drugi strani mreže pa je že šel v »bloko«

Na Gorjancih je bil zrušen stari rekord

Lepa nedelja je 17. junija zvalila na Dolenjsko precej ljubiteljev avtomoto športa. Prve povojne avtomobilske in motociklistične dirke na Gorjance so bile prva večja prireditve novomeškega avtomoto-društva.

Rezultati: Kategorija 500 ccm: Slavko Lampe (L) 10:53, km/h 69.4; 2. Stane Zagar (L) 12:11, 3. Viktor Drolc (T) 13:49.

ŠE VESTE?

Znajdi se! Sodoben pregovor, ki je pomagal tudi predsedniku kmetijske zadruge na Lokvici pri Metliki. Ko je dobila zadruge žveplo, ki ga potrebujejo vinogradniki v majhnih količinah, ga je kupil kar 275 kg.

»Kaj pa je tebe treba bilo?« Tako se sprašujejo domačini in tujci, ki korakako po novem mostu čez Lahinjo v Crnomlju. Vprašanje velja mali zasliki baraki, kjer je menda nastanjena zdaj neka kovačija.

V Kočevju še vedno agitirajo za volitve 18. marca 1951. To ti povedo dopisi na Stencasu poslovalnice okrajnega magazina. Tudi ostali — več kakor 3 mesece stari — dopisi na tem Stencasu kažejo izredno življenjsko sposobnost papirja in potrpežljivost bralcev.

Cudna »decentralizacija« je zajela nekatere uslužbenke položaje na državnem posestvu v Crmošnjicah. Tam se lahko pomakneš z mesta sekretarja na personalnega referenta, od tam na položaj kuharja, logar lahko napreduje v položaj konjarja in tako dalje — do, kod, ni predvideno.

350 ccm: E. Delorenco (L) 12:02 km/h 66.8; 2. Peter Vuček (H) 12:10, 3. Dane Ričelj (N m) 12:55.

250 ccm: Edi Bursič (K) 11:34 km/h 65.2; 2. Lojze Potočnik (B) 12:03; 3. Zdenko Petrič (N m) 12:09.

125 ccm: Ervin Pepel (C) 12:28, km/h 61; 2. Matija Strukelj (Z) 18:31.

Prikolice nad 600 ccm: Janez Paulus (Sk L) 11:40, km/h 65, sovozač Pavel Podobnik; 2. Ivan Ribič (L) 12:0, sovozač Rafael Skrlj; 3. Mirko Dobrilovič (L) 12:41, sovozač Peter Pačič.

Prikolice do 600 ccm: Janez Šiška (N m) 13:21 km/h 56.4, sovozačica Emica Malnarič; 2. Rafael Pavlin (Treb) 14:10, sovozač Gabriel; 3. Edvard Cuden (L) 23:14.

Automobili nad 1100 ccm: Dušan Malnarič (L) 11:38, km/h 65; 2. Noe Nikolaj (M) 11:51; 3. Karel Lišen (Ka) 12:03.

Automobili do 1100 ccm: Ervin Pepel (C) 13:59, km/h 54.1.

Vrhovni sodnik: Lambert Aljančič

Lahkoatletski dvboj v Novem mestu U. C. E. F. (Koper) — Krka (Novo mesto) 121,5 : 85,5

V soboto popoldne se je pomerila lahkoatletska sekcija novomeškega športnega društva Krka z reprezentanco STO U. C. E. F. iz Koprja.

Rezultati:

100 m moški: Trani Romano (UCEF) 11,9; Sterbenc Igor (K) 12,8.

100 m ženske: Coleva Olivija (UCEF) 14,2; Cavlovic Mira (K) 15,0.

Skok v višino: Tuljak Bruna (UCEF) 1,25 m; Knaflič Lenčka (K) 1,20.

Met kroglice, moški: Dolenc Luka (K) 11,83 m; Trani Romano (UCEF) 10,89 m.

400 m moški: Blokari Bruno (UCEF) 57,5; Krhin Miha (K) 58,8.

800 m moški: Petre Slavko (K) 2,13; Zomero Mario (UCEF) 2,14,2.

800 m ženske: Jenič Anica (K) 2,42; Miskolin Lili (UCEF) 2,44,4.

Skok v višino, moški: Dolenc Luka (K) 1,65 m; Venturini T. (UCEF) 1,65 m.

Met kroglice, ženske: Coleva Olivija (UCEF) 8,10 m; Knaflič Lenčka (K) 7,24 m.

Skok v daljino, ženske: Bernardini Norma (UCEF) 4,01 m; Cavlovic Mira (K) 4,00 m.

Met diska, moški: Dolenc Luka (K) 36,95; Olivieri Nerone (UCEF) 31,05 m.

3000 m moški: Zutebradič (UCEF) 9,47,4; Met kopja, moški: Cerne Milan (K) 46,95 m; Macoro Marcelo (UCEF) 44,65 m.

Skok v daljino, moški: Zetto Jojo (UCEF) 6,26 m; Rodič Vinko (K) 6,00 m.

Met diska, ženske: Coleva Olivija (UCEF) 30,85 m; Knaflič Lenčka (K) 24,97 m.

Stafeta 4x100 m: UCEF 47,8; KRKA 51,0.

Končni rezultat: moški — UCEF 74 točk, Krka 55 točk; ženske — UCEF 47,5 točke, Krka 30,5 točke. Skupno — UCEF 121,5 točke, Krka 85,5 točke.

V nedeljo se je v Kopru nastopil za lahkoatletsko reprezentanco Karlovca. Povratno tekmovalje bo v jeseni v Kopru.

Trdo kožo imajo

To poglavje bi se lahko začelo tudi s tisto okroglo narodno: »Micka Kovačeva, pila nič plačala...« in tako dalje. Pa je zadeva bolj resna — gre za tiste naše naročnike, ki nam vzlic trikratnim prošnjam in pismenim opominom še do danes niso poravnali naročnine za leto 1950 (bodisi v celoti ali samo zaostankov iz lanskega leta).

Avsec Franc, Gor Gomila — 68 din. Cimerman Ana, Tomažva vas 1 — 118 din. Makovec Franc, Hrib 6 — 118 din. Pavlič Francka, Hrib 3 — 118 din.

Bela cerkev:

Ambrožič Janez, Gaberje 22 — 118 din. Grubar Janez, Dol. Suhadol 19 — 118 din. Srebrnjak Anton, Leskovec 3 — 118 din. Srebrnjak Martin, Vel. Brusnice 45 — 118 din.

Dvor:

Kužnik Franc, Sred. Lipovec 24 — 93 din. Strumbelj Ema, Mali Lipovec 21 — 93 din. Zupančič Lojze, G. Ajdovec 3 — 118 din.

St. Rupert:

Gregorič Vinko, Rakovnik 4 — 68 din. Nahtigal Kristina, Vel. Cirknič 43 — 93 din. Skrjanc Jože, Rozenberg 5 — 68 din.

Trebnje:

Bobnar Anica, OLO — 118 din. Hlebec Alojz, Grm 15 pri Ponikvah — 68 din. Jarč Milka, OLO — 118 din. Jarnovič Mari, Nar. banka — 118 din. Jerovšek Angelica, OLO — 68 din. Lavrič Jože — 68 din. Semič Jože, OLO — 68 din. Matičič Marijana — 118 din. Mežan Marija, D. Nemška vas — 118 din. Prijatelj Nežka, OZKZ — 68 din. Strajnar Rozalija, Dol. Ponikve — 118 din. Strojnik Lojzka, OLO — 118 din.

Skocjan:

Cvelbar Tončka, Zalag 12 — 93 din. Cinkole Franc, Dobruška vas 33 — 93 din. Eržan Franc, Zagrad 5 — 53 din. Franko Jože, Skocjan 51 — 118 din. Globevnik Jože, Grmovlje 12 — 118 din. Hočevar Jože, Dol. Dole 9 — 68 din. Janževc Alojzija, Stara vas 23 — 68 din. Kralj Janez, Dobruška vas 6 — 53 din. Mlakar Martin, Zloganje 26 — 68 din. Planinšek Karel, Skocjan 17 — 68 din. Povše Janez, Zagrad 9 — 53 din. Tramte Janez, Zloganje 7 — 93 din. Zupet Anton, Zloganje 42 — 68 din. (Nadaljevanje sledi)

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3 — Telefon uredništva: števil. 127 — Cekovni račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-90322-1 — Četrtna naročnina 75 din, polletna 150 din, celoletna 300 din — Naročnina se vplačuje vnaprej — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.